

a dramei". O singură dată, fără a se gândi la ironiile posibile, își definește teatrul dorit donguijotește „ca un gen eminentemente aristocratic, radical și intolerant, ca o rețea subtilă a libertății insurgente". Scopul celui care a inițiat, acum câțiva ani, compania independentă numită sugestiv (și dual) omofonic *Splend'or*, a fost și rămâne de „a reabilita imprudent splendoarea în plină istorie cinică“...

Cristiana GAVRILĂ

O antologie necesară

Indiferent cât timp trece de la momentul când ea se manifestă, avangarda rămâne întotdeauna provocatoare tocmai prin faptul că, într-un punct anume, ea a zdruncinat modele. Scrierile cuprinse în volumul **Texte teatrale suprealiste** au fost alcătuite în anii 1940–1947, de grupul suprealist inițiat de Paul Păun și D. Trost, la care se vor alătura Gherasim Luca și Virgil Teodorescu. Ai senzația că nu vor să fie interesați anume decât de fleacuri din care vor să stoarcă și ultimul strop de absurd. Toată existența se manifestă după logica ilogicului. Acești avangardiști români își scriau textele împreună, la modul cel mai experimental cu putință. Se stabileau personajele, apoi unul dintre ei nota prima replică pe o coală de hârtie. Textul era continuat de un altul, care îndoia foaia și inventa un dialog, fără a ști ce scrisese cel dinaintea lui. Manuscrisele păstrează încă semnele unde a fost îndoită pagina, aflăm din studiul lui Ion Cazaban ce prefătează cartea. „Creația colectivă introducea hazardul în automatismul individual, artistul devenit modest admira marea artă a întâlnirilor, a evenimentului provocat“ (Paul Păun). După lectura unor texte ca *De la orele douăsprezece noaptea femeile încep să spună anumite cuvinte murdare, lubirea invizibilă* sau *Nunțile filogene* îți dai seama că și la nivel de vocabular folosit s-a cam experimentat tot. Interesantă rămâne însă emoția poetică ce conturează aceste texte. Autorii experimentează limbajul, situațiile teatrale și cele absurde. Dintr-un astfel de volum care încearcă să recupereze avangarda teatrală românească nu lipsește Gellu Naum cu versiunile la *Exact în același timp* și *La picioarele Semiramidei*, nume important, nedrept uitat din lista marilor autori ai absurdului.

Deși este greu să-ți imaginezi aceste texte montate pe scenă, majoritatea sunt dominate de o tentă picturală explicativă. Sunt momente când autorii intervin chiar și cu desene pentru a demonstra compoziția plastică a scenelor. Aproape fiecare dintre piese poate deveni scenariul unui film suprealist sau al unui spectacol coregrafic. Tehnica distanțării totale pe care o folosesc în scrierea textelor creează o puternică senzație de privire din exterior care urmărește mișcările cu încetinitorul, sunt subliniate detalii de plan apropiat până la gros-plan, ca atunci când privești pe bucățele un tablou în mișcare. Tentația imaginii de ansamblu este mai puternică decât teatralitatea pe care o cer anumite situații alese de ei. Îi interesează deformarea acestor situații și soluția expresionistă este visul care transformă violent orice gând sau idee până se apropie de trăirea primă, necenzurată și totală. Acesta este punctul unde expresioniștii români se întâlnesc cu viziunea artaudiană despre teatru.